

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Contra primum mandatum est, aliâ re frui velle, præter Deum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

meus, quia obliui sunt verba tua inimici mei. Zelus autem iste sine amore non est. Zelus namque iste omnes sibi inimicos putat, qui sunt hostes Dei. Nemo enim gravior hostis omnium, quam qui omnium laedit Aurborem, inquit Aug. serm. 29. in Psalmum illum.

CAPUT IX.

Contra primum mandatum est, alia re frui velle, prater Deum.

71 Purima & perspicua ad id probandum Augustini testimonia to. 1. exhibuimus, ubi etiam fundamentis inconcussis ex divina Scriptura, Patribus, SS. Pontificum decretis, solidissimisque rationibus demonstravimus, solum Deum amabilem esse finaliter propter se; nullam vero creaturam licite amari finaliter propter seipsam, sed finaliter propter Deum dumtaxat.

72 At cui haec rigorosa & austerior non videantur? quare quisquam vir doctus e nostris?

Respondeo non Spiritui sancto dicenti: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Dilige Dominum in omni vita tua. Omnia in gloriam Dei facite. Nolite diligere mundum.

Qui utuntur hoc mundo, tamquam non utantur, &c. Non Augustino dicenti: Quidquid se putaverit homo facere bene, si fiat absque charitate, nullo modo fit bene. De grat. & lib. arb. c. 18. Et alibi frequenter ingeminanti, solo Deo fruendum (id est, inquit, amore alicui alteri rei inhærere propter seipsam) solum Deo amore inhærendum propter seipsam; rebus vero creatis utendum, non quasi mansoria quaedam dilectione.... sed transitoria potius, tamquam via, tamquam vehiculorum, vel aliorum quorumlibet instrumentorum.... in ea quibus ferimur, propter illud ad quod ferimur, diligamus.

Non aliis maioribus nostris eodem to. 1. productis. Non celebrioribus etiamnum Doctoribus, qui de moribus philosophantur ex germanis Moralibus Christianae fontibus. Non denique ceteris attentâ meditatione pensantibus, quem ob finem Deus dederit cor & esse homini. Quem finem ne ipsi quidem ignorant pueri, qui de eo in Catechismo interrogati, respondent, ad nihil aliud esse hominem, nisi ut Deum amet, eique soli seruiat.

73 Quibus ergo rigorosa & austerior videntur? Secundum corruptam rationem, non secundum documenta sacra, & Sanctorum testimonia philosophantibus, laborantibusque praesudicio opinionum praesconceptarum; quibus austerior & rigorosa videntur, quae favent spiritui; benigna & suavia, quae carni & sanguini; austerior vel ipsa Ecclesiae doctrina, quod comedere & bibere non liceat, ob solam delectationem cibi & potus; nec licitus actus conjugalis ob solam voluptatem ipsi annexam; & adhuc austerior sententia Augustini 4. contra Jul. 14.

Movetur animus ad pietatis affectum a vno Cantico audito; tamen etiam illic, si somni, non sensum libido audiendi desideret, improbatur.

At (instat ille) dum Augustinus dicit non esse creaturis fruendum, sed utendum, nec ullam creaturam propter se finaliter amandam, fruitionem accipit pro amore rei propter se tamquam finem positive ultimum, ita ut res illa ametur tamquam finis ultimus simpliciter; Deoque creatura interpretative praefatur. Non vero pro amore rei propter se tamquam finem negative ultimum; pro amore utique rei ad Deum referibilis, quam quis amet absque actuali vel virtuali relatione in Deum; sic tamen ut eam deserere paratus sit ad minimum Dei de illa deserenda grave praecceptum. Idque probare conatur 1. quia fruitio creaturae, de qua Augustinus, est mortale peccatum, (quod de amore proxime dicto asseri nequit) eam quippe perversitatem seu perversiorem Augustinus appellat, dicens: Omnis humana perversa est, fruendis uti velle, atque utendis frui. 2. si omnis amor creaturae propter se tamquam finem negative, non positive ultimum, esset fruitio, quam improbat Augustinus, nihil amaretur bene sine charitate; vera proinde essent damnatae propositiones: Non est vera legis obedientia sine charitate. Omnis amor creaturae rationalis, aut vitiosa est cupiditas, aut laudabilis charitas. 3. vera quoque foret ista: Liberum arbitrium sine gratiae Dei adiutorio, non nisi ad peccandum valet. Nullum quippe opus bonum fieri posset; nisi ex charitate supernaturali. Quod si verum esset, peccator se per gratiam ad justificationem disponens per timorem & spem, virtutes à charitate distinctas, à justificationis semita deviare per novum peccatum quod committeret.

At (inquam ego) solida non est instantia: omnem quippe amorem creaturae propter se, etiam tamquam finem negative, non positive ultimum, illicitam esse fruitionem, constans est Augustini sententia. Nec obstat primum objectum in contrarium. Dum enim Augustinus dicit, omnem humanam perversiorem esse frui utendis, uti fruendis, perversiorem nomine inordinationem intelligit, seu vitium, prout abstrahit à mortali & veniali; uti manifestum est ex eo quod perversiorem cum vitio confundat (omnis humana perversa, quod etiam vitium nominatur) eandemque ordinationi contraponat, uti constat ex antithesi, quam immediate subjungit: ita & omnis ordination, fruendis frui, & utendis uti. Denique dum Augustinus dicit, omnem humanam perversiorem esse fruendis uti, &c. eo id sensu dicit, quo lib. 10. de Civit. cap. 10. dicit: Nec est alia vita hominis vitiosa, atque culpabilis, quam male mens, & male fruens. Ista

namque propositio priori æquipollet, omnis humana perversio, &c. cum male uti, & male frui, secundum Augustinum, sit uti fruendis, & frui utendis. Quemadmodum ergo in posteriore illa propositione per vitam hominis vitiosam & culpabilem, intelligit tam venialiter, quam mortaliter talem; sic & in priori, per humanam perversionem, &c. Manifestum proinde est, per fruitionem, creaturarumque propter se amorem ab Augustino non intelligi solum amorem creaturarum propter se, velut finem positivè, seu simpliciter ultimum. Cum omnis fruitio hujusmodi absque dubio sit mortale peccatum; non sic fruitio de qua Augustinus: utpote qui mille locis docet, justos, in peccatis venialibus, frui, non uti creaturâ: quod sine errore in fide intelligi non potest de fruitione sumpta pro amore creaturæ, tamquam finis positivè ultimi. Mille etiam locis fruitionem cum cupiditate confundit, eodemque modo definit (tunc enim est cupiditas, cum propter se amatur creatura, tunc autem corrupti fruientem.) Cupiditatem autem non semper esse mortalem, adeo certa est Augustini sententia, ut infinitos Augustino errores imponeret, qui secus prætenderet.

76 Denique evidentia veritatis illam Adversarii glossam evertit. Cum meridianâ luce clariora sint Augustini testimonia, quibus dièrte culpatur fruitio, quâ creaturas de se in Deum referibiles, justis amant propter se, tamquam finem, non positivè ultimum, sed negativè tantum, ita scilicet ut eas Christo non præferant. Quandoquidem lib. 1. de Civit. c. 9. peccasse dicit infirmos, qui terrenis his bonis, quamvis ea non præponerent Christo, aliquantulâ tamen cupiditate cobabant. Lib. 21. de Civit. c. 26. loquens de Christiano uxorem suam carnaliter amante: Si (inquit) ei (scilicet Christo) nihil talis affectionis voluptatisque præponat, quamvis superedificet lignum, fœnum, stipulam (illum scilicet amorem) Christus est fundamentum... Erit ei qui edificavit, edificatio ista damnosa, quia non habebit quod superedificavit, & eorum amissione cruciabitur, quibus fruendo utique letabatur; sed per hunc ignem (de quo Apostolus, salvus erit, sic tamen quasi per ignem, Purgatorii utique) salvus erit. Exposit. in Psalm. 40. Omnis anima infirma in hac vita querit sibi aliquid terrenum, ubi requiescat. Quoniam intentionem laboris & mentis extense in Deum difficile potest perpetuo tolerare, aliquid sibi in terra conquiri ubi requiescat, & quodammodo pausatone quâdam recumbat, velut sunt ista qua diligunt & innocentes. Nam innocens acquiescit in domo sua, in familia sua, in conjugio sua, in filiis... in pradiolo suo, in novella manibus suis confisa... Acquiescunt innocentes in his. Sed tamen Deus volens nos amorem non habere nisi vitæ æternæ, istis miscet amaritudines, ut ex his patia-

mur tribulationes... ne viator, tendens ad patriam, stabulum amet pro domo sua. Ergo qua correctio ista... agnoscere debet homo propter peccata sua pati, convertat se, & dicat... Jana animam meam, quia peccavi tibi. Et exposit. in Psalm. 80. Sunt qui rebus infirmitati concessis inhaerent aliquantulum dilectione... Talibus dicitur: jam quidem omnino delictum est in vobis... Habent ligna, fœnum, stipulas super fundamentum, sed rerum concessarum (ad Deum proinde referibilibus) non illicitarum... Amas possessionem istam, non tamen præponis eam Christo... salvus eris, quasi per ignem... Christum habes in fundamento. Sed tamen quia diligis illam, & contristaris si perdas illam, super fundamentum posuisti, non aurum, aut argentum, aut lapides preciosos, sed ligna, fœnum, stipulam. Salvus ergo eris, cum ardere cœperis quod edificasti; sic tamen quasi per ignem... Num qui edificat amorem terrenorum super fundamentum regni colorum, id est super Christum, ardebit amor temporalium, & ipse salvus erit per idoneum fundamentum. Similibus sententiis plenus est Augustinus, ut videre est lib. 1. Civit. c. 26. Enchirid. c. 68. ferm. 121. de divers. exposit. 2. in Psalm. 29. &c. Clarissime igitur Augustinus culpatur fruitio rei creaturæ, non solum dum præponitur Christo, sed & dum non præponitur, nec res illa amatur velut finis positivè ultimus.

77 Neque ex illa Augustini doctrina confectaræ sunt damnatæ propositiones: Non est vera legis obedientia, qua fit sine charitate. Omnis amor creatura rationalis aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus diligitur; aut laudabilis illa charitas, &c. Contrarium enim tom. 1. non semel à nobis est demonstratum. Aliiter enim vox charitas in damnatis illis propositionibus sumitur; aliter ab Augustino, & discipulis ipsius.

78 Imò ne quidem sequitur ista: Liberum arbitrium, sine gratia Dei adjutorio, non nisi ad peccandum valet; tamen si nullum opus ulquequaque bonum fieri queat sine charitate generaliter accepta, pro quacumque Dei propter se dilectione. Quamvis namque hæc absque gratiæ Dei adjutorio esse nequeat: equidem absque ea effici queunt opera ex officio bona, potestque etiam aliqua Dei propter se dilectio esse sine Dei adjutorio per Spiritum sanctum inhabitantem (de quo damnatam propositionem damnati intelligunt Assertores) etsi non absque Dei adjutorio per Spiritum sanctum moventem.

CAPUT X.

79 Hæresis est, illusioque pessima demonis, quod habens amorem Dei purissimum (qualem habere se iactant Quietiste) sollicitus esse non debeat de custodia mandatorum Dei & Ecclesiæ; nec de oratione seu precatione; nec de frequentia Sacramentorum; nec de